

LACSAWEP

Landschapscapaciteit en sociale attitudes met betrekking tot windenergieparken in België

DUUR VAN HET PROJECT
15/12/2006 – 31/01/2009

BUDGET
361.530 €

SLEUTELWOORDEN

Wind Energy Parks, Landscape capacity, Social attitudes

CONTEXT

Recente globale ontwikkelingen, zoals stijgende grondstoffenprijzen en de bewustwording van de klimaatopwarming, zorgen voor een grotere interesse in hernieuwbare energiebronnen. Dit kadert binnen de hernieuwde zoektocht naar het evenwicht tussen de economische, de ecologische en de sociale noden van de maatschappij, ook wel duurzame ontwikkeling genoemd. Ook bij windturbineprojecten komen deze drie pijlers voor. Uit ervaringen in de buurlanden blijkt dat vooral de sociale, reacties van omwonenden, en ecologische aspecten van windturbineprojecten, landschappelijke impact, extra aandacht behoeven. Daarom willen we in dit project nagaan welke landschappelijke capaciteit in België aanwezig is voor windturbineprojecten, ecologisch aspect, en hoe deze projecten door de Belgische burgers in verschillende contexten gepercipieerd worden, sociaal aspect.

PROJECTBESCHRIJVING

Doelstellingen

Het project bestaat uit drie onderzoekslijnen:

- 1 Opstellen van een landschapswaarderingskaart met betrekking tot windturbines in het Belgische landschap. Deze kaart geeft de landschappelijke capaciteit voor windturbineprojecten in de verschillende Belgische landschappen weer.
- 2 Analyse van de totstandkoming en de evolutie van attitudes tegenover windturbineprojecten.
- 3 Integratie van de vorige twee onderzoekslijnen tot beleidsrichtlijnen waarmee beleidsmakers in het algemeen en per landschappelijke context de landschappelijke impact van windturbineprojecten kunnen evalueren en de attitudes hier tegenover kunnen sturen.

Methodologie

De methodologie wordt beschreven per onderzoekslijn:

1. Opstellen van een landschapswaarderingskaart die de landschappelijke capaciteit voor windturbines in België weergeeft

Via een uitgebreide, mondelinge en representatieve enquête onder 2000 Belgen willen we nagaan welke landschapselementen van doorslaggevend belang zijn bij de beoordeling van windturbines in dit landschap. Hiertoe hanteren we landschapsfoto's waarin via software windturbines worden geïntroduceerd. De te onderzoeken landschapselementen betreffen vista-indicatoren (openheid, zichtbare biomassa, zichtbare bebouwde ruimte), diversiteitsindicatoren (bodemgebruik, topografie), landschapsintegriteitsindicatoren (culturele en his-

torische integriteit) en anti-indicatoren (aanwezigheid van verstorende elementen zoals infrastructuur). Vervolgens worden de significante landschapselementen gedistilleerd uit de enquêtes en wordt per landschap de landschappelijke capaciteit bepaald. Via de beschikbare GIS-kaartlagen worden deze verschillende landschappelijke capaciteiten vervolgens voor het hele grondgebied van België op digitale kaart gebracht, aggregatieniveau 1 vierkante kilometer.

De bedoeling is niet specifieke sites voor windturbines in kaart te brengen, maar wel weer te geven wat de landschappelijke draagkracht voor windturbineprojecten in verschillende landschappen bedraagt, eventueel uitgesplitst volgens type windturbineproject (individueel, lijnopstelling, windturbinepark).

2. Analyse van de attitudes tegenover windturbineprojecten

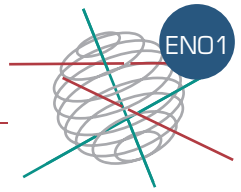
In deze onderzoekslijn leggen we de nadruk op het dynamische aspect van attitudes, in dit geval tegenover windturbineprojecten. Uit onderzoek blijkt immers dat attitudes niet statisch zijn, maar tijdens het verloop van projecten, zoals windturbineprojecten, door een veelheid aan factoren kunnen veranderen. Zo kunnen we specifiek bij windturbineprojecten vaststellen dat de oorspronkelijke attitude tegenover dit onderwerp in de meeste gevallen positief is. Naarmate het project verder vorm krijgt, vindt een proces van verdere attitudevorming plaats waarbij onbesliste partijen onder invloed van argumenten bewerkt worden om een bepaalde houding tegenover het project aan te nemen. In het geval van windturbines leidt onzekerheid over de precieze impact van het project vaak tot een minder positieve houding. Na realisatie van het project merken we meestal opnieuw een toename van de positieve evaluatie.

Via diepte-interviews willen we dit dynamische proces van attitudevorming in kaart brengen. We leggen hierbij vooral de nadruk op de spontane uitdrukkingen van de attitudes van de respondenten tegenover het onderwerp. Deze interviews zullen afgenomen worden in vier geselecteerde case-studies: twee cases waar geen sprake is van een windturbineproject in Vlaanderen en Wallonië, één case op de taalgrens waar er sprake is van de mogelijk realisatie van een windturbineproject en één case te Vlaanderen waar er reeds een windturbineproject gerealiseerd is. De doelstelling hierbij is het blootleggen van dominante verklaringen voor deze attitude en het doorgronden van de verschillende processen die deze attitudes tot stand brengen.

Integratie tot beleidsrichtlijnen

In deze onderzoekslijn worden de resultaten van de foto-enquêtes en de landschapswaarderingskaart gecombineerd met de informatie over de attitudevorming tegenover windturbineprojecten. Dit leidt tot een set van beleidsrichtlijnen die beleidsmakers

LACSAWEP

Landschapscapaciteit en sociale attitudes met betrekking tot windenergieparken in België

kunnen hanteren om in een bepaalde landschapsvorm de impact op het landschap van een windturbineproject beter te kunnen evalueren en de attitudes rond windturbineprojecten te kunnen sturen.

INTERACTIE TUSSEN DE VERSCHILLENDE PARTNERS

Het project is onderverdeeld in zes werkpakketten die worden uitgevoerd door 3 projectpartners: Onderzoeksgroep Fysische en Regionale Geografie (K.U.Leuven), Onderzoeksgroep Sociale en Economische Geografie (ULG) en Onderzoeksgroep Sociale en Economische Geografie (K.U.Leuven). Werkpakketten één (Literature overzicht en stand van zaken), twee (mondelinge enquête) en vier (schriftelijk verslag) behandelen de eerste onderzoekslijn: foto-enquêtes en opstellen van een landschapswaarderingskaart voor België. Werkpakketten één (Literature overzicht en stand van zaken), drie (studie van afzonderlijke gevallen) en vier (schriftelijk verslag) behandelen de tweede onderzoekslijn: diepte-interviews naar de attitudes tegenover windturbineprojecten. Werkpakket vijf (Integratie van de twee onderzoeklijnen en het opstellen van beleidsaanbevelingen) integreert de vorige twee onderzoeklijnen in de ontwikkeling van beleidsrichtlijnen in onderzoekslijn drie. Werkpakket zes staat in voor de verspreiding van de resultaten van het project.

VERWACHTE RESULTATEN

1 State of the art-rapport na drie maanden. Inhoud: literatuurstudie land-

schapswaarderingskaarten, attitude-onderzoek rond windenergie, ruimtelijke voorstelling van gerealiseerde windturbineprojecten in België, overzicht van huidig beleid met betrekking tot windenergie in België, voorstelling aanpak foto-enquêtes en diepte-interviews

2 Beschrijvend rapport na één jaar van de eerste resultaten van de diepte-interviews in twee case-studies.

3 Twee thematische rapporten na twintig maanden:

1 De landschappelijke capaciteit voor windturbines in België (onderzoek + kaart)

2 De attitudes van de Belgische inwoners tegenover windturbineprojecten (vorming en evolutie)

4 Eindrapport waarin de twee thematische rapporten worden vertaald naar beleidsrichtlijnen bij het evalueren van de landschappelijke impact van windturbines en het sturen van de attitudes tegenover deze windturbineprojecten.

5 Aan het einde van het project zal een workshop georganiseerd worden om de onderzoeksresultaten voor een breder publiek bekend te maken.

PARTNERS - ACTIVITEITEN

Het voorgestelde onderzoeksproject beoogt de expertise van de drie partners met betrekking tot landschapsanalyse (FRG-KUL), sociale attitudes (ISEG-KUL) en rurale geografie (ULG) te integreren. Meer informatie met betrekking tot de onderzoeksactiviteiten van de deelnemende onderzoeksgroepen kan gevonden worden op: geo.kuleuven.be en www.dept-geo.ulg.ac.be.

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Anton Van Rompaey

Katholieke Universiteit Leuven (KULeuven)
Physical and Regional Geography Research Group
Geo-Instituut
Celestijnenlaan 200 E
B-3001 Heverlee (Leuven)
Tel:+32 (0)16 32 64 03
Fax:+32 (0)1632 29 80
anton.vanrompaey@geo.kuleuven.be

Promotoren

Serge Schmitz

Université de Liège (ULg)
Unité de géographie économique et sociale UGES
Institut de Géographie
Allée du 6-Août, 2 (bât. B11)
B-4000 Liège
Tel:+32 (0)4 366 56 29
Fax:+32 (04) 366 57 70
S.Schmitz@ulg.ac.be

Christian Kesteloot

Katholieke Universiteit Leuven (KULeuven)
Social and Economic Geography Research Group
Geo-Instituut
Celestijnenlaan 200 E
B-3001 Heverlee (Leuven)
Tel:+32 (0)16 32 24 32 of 016 32 24 43
Fax:+32 (0)16 32 29 80
chris.kesteloot@geo.kuleuven.ac.be

Opvolgingscomité

Voor de volledige en de meest up-to-date samenstelling van het Opvolgingscomité, gelieve onze databank van federale onderzoeksacties (FEDRA) te bezoeken op <http://www.belspo.be/fedra> of <http://www.belspo.be/ssd>

	1-2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	13-14	15-16	17-18	19-20	21-22	23-24	
RESEARCH LINE 1	IAW	WP 2 Oral Survey (Flanders and Brussels)						WP 4 Writing of report on Research Line: Siting Wind Energy Parks & Subjective Sensitivity Map of Belgium					
	ULg	WP 2 Oral Survey (Wallonia)						WP 4 Writing of report on Research Line: understanding people's attitudes towards offshore wind energy parks.					
RESEARCH LINE 2	ISEG	WP 3 Case 1 (near language border) About 15 citizens - Wallonia) Realisation in Flanders		WP 3 Case 2 (Wallonia) 5 key-persons and 15 citizens No Project		WP 4 Writing of report on Research Line: understanding people's attitudes towards offshore wind energy parks.		WP 5 INTEGRATION OF BOTH RESEARCH LINES AND WRITING OF POLICY RECOMMENDATIONS		WP 6 Dissemination of results			
		WP 3 Case 1 (near language border) 5 key-persons and 15 citizens - Flanders Realisation		WP 3 Case 3 (Flanders) 5 key-persons and 15 citizens Project		WP 3 Case 4 (Flanders) 5 key-persons and 15 citizens No Project		WP 5 INTEGRATION OF BOTH RESEARCH LINES AND WRITING OF POLICY RECOMMENDATIONS		WP 6 Dissemination of results			
		WP 3 Case 1 (near language border) 5 key-persons and 15 citizens - Flanders Realisation		WP 3 Case 3 (Flanders) 5 key-persons and 15 citizens Project		WP 3 Case 4 (Flanders) 5 key-persons and 15 citizens No Project		WP 5 INTEGRATION OF BOTH RESEARCH LINES AND WRITING OF POLICY RECOMMENDATIONS		WP 6 Dissemination of results			
		WP 3 Case 1 (near language border) 5 key-persons and 15 citizens - Flanders Realisation		WP 3 Case 3 (Flanders) 5 key-persons and 15 citizens Project		WP 3 Case 4 (Flanders) 5 key-persons and 15 citizens No Project		WP 5 INTEGRATION OF BOTH RESEARCH LINES AND WRITING OF POLICY RECOMMENDATIONS		WP 6 Dissemination of results			
Coordination by ISEG													